

ОПОДАТКУВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Мирослава Зінченко,

канд. екон. наук, доцент кафедри економічної теорії, обліку та оподаткування, доцент,

Андрій Соколов,

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Київський національний університет будівництва і архітектури м. Київ

Малий бізнес відіграє важливу роль в економічному розвитку України, створюючи нові робочі місця, стимулюючи конкуренцію та інновації. Ефективна система оподаткування є ключовим фактором підтримки та розвитку малого підприємництва, особливо в умовах війни, світових економічних трансформацій і нестабільності.

Система оподаткування малого бізнесу в Україні базується на двох основних підходах: загальній системі оподаткування та спрощеній системі, яка включає єдиний податок. Спрощена система дозволяє знизити адміністративний тягар та податкове навантаження, що робить її особливо привабливою для малого бізнесу. Основні переваги цієї системи – простота звітності, мінімізація податкового навантаження та зменшення витрат на адміністрування податків. Водночас, існують проблеми, пов'язані з недостатньою чіткістю законодавчих норм та частими змінами в податковому законодавстві, що негативно впливають на планування діяльності малого бізнесу [1].

Так, з 1 січня 2025 року набули чинності нововведення в податковому законодавстві, які суттєво вплинули на ФОП. А саме:

- *єдиний соціальний внесок (ЄСВ)*: Поновлено обов'язкову сплату ЄСВ для всіх ФОП, незалежно від наявності доходу. Мінімальний розмір внеску становить 22% від мінімальної заробітної плати. У 2025 році це 1 760 грн на місяць (8 000 грн × 22%);
- *військовий збір*:
- ФОП I та II груп: Встановлено фіксований щомісячний платіж у розмірі 10% від мінімальної заробітної плати, що становить 800 грн на місяць.
- ФОП III групи: Сплачують 1% від отриманого доходу.
- ФОП на загальній системі оподаткування: Ставка військового збору збільшена з 1,5% до 5% від чистого оподаткованого доходу.

Платник	Єдиний податок, грн	Військовий збір, грн	ЄСВ (мінімальний), грн	Всього, грн
ФОП 1 група	302,80 (10% від прожиткового мінімуму – 3028 грн)	800 (10% від МЗП – 8000 грн)	1760 (22% від МЗП – 8000 грн)	2862,80
ФОП 2 група	1600 (20% від МЗП – 8000 грн)	800 (10% від МЗП – 8000 грн)	1760 (22% від МЗП – 8000 грн)	4160
ФОП 3 група	3% або 5% від доходу	1% від доходу	1760 (22% від МЗП – 8000 грн)	x
ФОП 4 група	Ставка залежить від категорії земель та їх розміщення	800 (10% від МЗП – 8000 грн)	1760 (22% від МЗП – 8000 грн)	x

Рис. 1. Податкове навантаження ЄП на ФОПи у 2025 році

Джерело: *ФОПи-2025: скільки платити ЄСВ, ЄП та ВЗ* URL: <https://teminar.ua/news/821-fopi-2025-skilki-platiti-jesv-jep-ta-vz> [2]

За даними спільного дослідження Європейської бізнес асоціації з ОЛХ Україна та Райффайзен Банк, індекс настроїв малого бізнесу в Україні впав до 2,3 бала з 5 у 2024 році. Попри це, два з трьох малих підприємств планують розширення у 2025 році. Однак економічні та безпекові виклики залишаються серйозними, і подальший розвиток сектору залежить від загальної ситуації в країні [3].

З початку 2025 року спостерігається значне збільшення кількості закритих ФОП. Лише за січень було припинено діяльність понад 22 000 підприємців, що пов'язано з підвищенням податкового навантаження та економічною нестабільністю [4]. Підвищення податкового навантаження змусило підприємців включати додаткові витрати у вартість товарів та послуг, що призвело до зростання цін для кінцевих споживачів. Це також додало ризиків до ухилення від оподаткування до переходу підприємців в тіньовий сектор. Щоб уникнути подальшого згортання підприємницької діяльності, держава повинна стимулювати розвиток малого бізнесу шляхом запровадження більш гнучкої податкової політики, спрощення регуляторних процедур та надання фінансової підтримки. Це частково вже впроваджується, уряд та міжнародні партнери фінансують програми підтримки малого та середнього бізнесу, наприклад:

- *страхування воєнних ризиків*: Запроваджено державну програму часткового субсидування добровільного страхування воєнних ризиків для бізнесу та їх співробітників [5];

- *фінансова підтримка*: Програма «Власна Справа» надала гранти понад 23 000 українцям на загальну суму 5,6 млрд грн для старту або розширення бізнесу [6].

Важливо додати, що Українська Рада Бізнесу – найбільше в Україні об'єднання 121 провідних бізнес-асоціацій, визначило топ пріоритетів розвитку

українського бізнесу на 2025 рік. Стосовно малого бізнесу – це необхідність зберегти спрощену систему оподаткування, реформувати податкову й митну служби, дотримання верховенство права, а також створити сприятливі умови для легальної діяльності мікро- та малого бізнесу [7].

Малий бізнес залишається важливим для економіки України, особливо в умовах воєнного стану та нестабільної економічної ситуації. Він створює робочі місця, підтримує місцеві економіки та стимулює інновації. Збереження спрощеної системи, помірної фіскальної політики, правова визначеність і цільова підтримка – критично необхідні для стабілізації й розвитку цього сектору.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
2. ФОПи-2025: скільки платити ЄСВ, ЄП та ВЗ URL: <https://7eminar.ua/news/821-fopi-2025-skilki-platiti-jesv-jep-ta-vz>.
3. Європейська Бізнес Асоціація URL: <https://eba.com.ua/2-z-3-msb-planuyut-rozshyrennya-biznesu-u-2025-rotsi/>.
4. Статистика закриття ФОП у січні 2025 року. URL:
5. Система страхування воєнних ризиків URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=aabc6cca-645b-4cdd-9229-324780878348&title=StrakhuvanniaVonnikhRizikiv>.
6. Дія: Грант на власну справу URL: <https://diia.gov.ua/services/grant-na-vlasnu-spravu>.
7. Українська Рада Бізнесу URL: https://platforma-msb.org/ukrayinska-rada-biznesu-vyznachyla-top-10-priorityativ-na-2025-rik/?utm_source=chatgpt.com.

УДК 657.01

ПОНЯТТЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Олексій Мостовенко,

канд. екон. наук, доцент кафедри економічної теорії, обліку та оподаткування,

Ірина Вавриків,

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Облік і аудит», спеціальність 071 «Облік та оподаткування»

Київський національний університет будівництва і архітектури, м. Київ

Діяльність підприємства неможлива без ресурсів. Запаси є у підприємств усіх видів діяльності, навіть тих, які надають лише послуги.

Одним з найбільш важливих видів активів підприємства є товарно-матеріальні цінності. Від ефективного використання матеріальних запасів залежать фінансові прибутки і швидкість обороту вкладеного капіталу. У зв'язку з цим велика увага приділяється обліку матеріальних запасів.